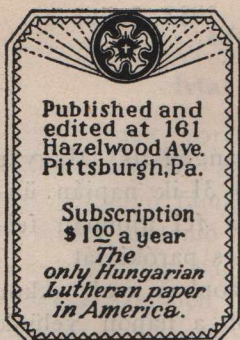

Sec. 435½, P. L. & R.
U. S. POSTAGE
1c. Paid
PITTSBURGH, PA.
Permit No. 625

Volume II. Évfolyam.

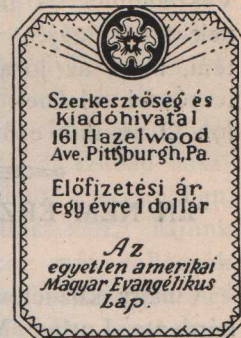
1932 Julius 15.

No. 7. szám.

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

A MÁSIK LÉLEK.

Akkor . . . .

Négyszáz évvel ezelőtt nagyon fontos tanácskozás volt Németország Marburg nevű városában. 1529 október elsejétől, október harmadikáig a refomáció vezető férfiai gyűltek itt össze tanácskozásra Fülöp, hesseni fejedelem védelme alatt. Bizonyos léles dogmatikai eltérések fejlődtek ki a reformáció vezetői között, melyek elsimításán nagyban fáradozott az előre látó herceg. Az evangélikus párt oly kicsiny volt a hatalmas római táborral szemben, hogy félős volt, hogy ha a nézeteltérések szakadásra vezetnek, akkor megbukik a reformáció ügye is.

S így jött létre a Marburg Colloquium. Luther Márton és Zwingli Ulric voltak a két ellenpártnak a vezérei. A nézet eltéréseket barátságosan tárgyalták meg. Az első tizennégy ponton sikerült megegyezni. S azután jött a tizenötödik, melynél a két párt látta, hogy a két nézetet egyesíteni nem lehet.

Mi volt az a tizenötödik pont? A tizenötödik pont az Oltári Szentséggel foglalkozott. Zwingli azt állította, hogy az Ur valóságos testének és vérének a jelenléte egy lehetetlenség. Emberi okoskodás azt nem képes megérteni. Zwingli ügyének védelmére egy pár logikus és ügyes pontot hozott fel. Luther ezeket nyugodtan félre söpörte. A mi Urunk világosan kinyilatkoztatta az ő testének és vérének valóságos jelenlétét s ez elég volt Luthernek. "Krisztus azt mondta 'Ez az én testem'. Mutassatok nekem egy testet, amelyik nem test. Én visszautasítok minden okoskodást, logikai fejtetgetést és matematikai argumentumot. Isten felette van minden számtannak. Kezünkben van az Isten szava. Nekünk ezen kinyilatkoztatáshoz kell ragaszkodnunk és azt végre hajtanunk."

A tanácskozás sikertelenül végződött. Zwingli felajánlotta Luthernak a barátság kezét. Luther

ennek visszautasítását azzal okolta meg, hogy köztük egység nem lehet, mivel Zwingli 'lelke' egy 'más fajta lélek'. Az Isten Igéjének igazságához való rendíthetetlen ragaszkodása, mely Wormsban a pápasággal és az egész világgal szembe helyezte, kényszerítette erre a lépésre. A 'másik lélek' volt jelen és ő felismerte azt. Látta annak minden alattomos veszedelmét.

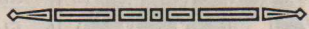
Most . . . .

Zwingli radikálizmusa vad gyümölcsöt termett. Ez a vallási radikálizmus volt okozója a protestantizmusnak vallási szektákra való tagolódásának, mely méltán megérdemli Róma gunyolódását. Egy akaraton alapuló ragaszkodás és hűség az Isten Igéjéhez megakadályozta volna a több mint kétszáz szektának a megszületését. Ezeknek a szektáknak a megszületése nem azért van, mert a Biblia homályos, mint azt a római egyház állítja, hanem azért, mert az emberek lelkét megszállta a 'másik lélek' s megengedték maguknak, hogy emberi logikával és véges emberi okoskodással intéztessek el az isteni kijelentés.

De ezen 'másik léleknek' a veszedelmes befolyása nem végződött a szektáknál. Mert mihelyt egyszer Isten Igéje elveszti a tiszteletnek és tekintélynek azt a helyét, melyet egyedül az isteni kijelentés és nem földi ember, érdemel meg, a templom ajtaja tárva nyitva áll mindenféle tév tanok részére. Mihelyt az Urvacsorai szerzési igéknek azon egy szavát elsikkasztjuk, azonnal tévtanok csuszna be nem csak az Ur vacsorájának értelme, de a többi vallási hittételek közé is. S a végső ponton az emberi balga okoskodás eljut oda, hogy Jézus nem Istennek fia, ami már egyenlő az Isten nevének megtagadásával.

Nekünk védekeznünk kell ez ellen a veszedelmes 'másik lélek' ellen. Mikor valaki hajlandó megtagadni, vagy pedig elfeledni egy egy bibliai részt azért, hogy saját emberi okoskodásába be-

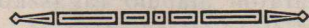
leillessze az isteni kijelentést, az rossz uton jár. Veszedelemes és helytelen egyéni okokért Istennek szent ígését, vagy annak egy részét elferdíteni, mert az jóra nem vezethet. Az isteni kijelentésnek elsőnek kell lenni az életünkben. Adjon Ő nekünk erőt arra, hogy első is legyen!

"ÉN NEM ÉRZEM, HOGY MEG VAGYOK VÁLTVA."

A nagy küzdelem idejében valaki egyszer megkérdezte Luther Márton, hogy bünei meg vannak-e bocsátva. "Nem érzem," felelte a nagy reformátor "hogy büneim megvannak bocsátva, hanem tudom, hogy meg vannak bocsátva, mert Isten így mondja az Ő ígésében." Pál apostol nem azt mondja, "Hidjete az Ur Jézusban és érezni fogjátok, hogy meg vagytok váltva", hanem azt mondta "Hidjete az Ur Jézusban és meg lesztek váltva." Senki sem érezheti, hogy bünei meg vannak bocsátva. Kérdezzetek meg valakit, kinek adósságát a testvére megfizette "Érzed, hogy az adósságod meg van fizetve?"

"Nem érzem," fogja ő felelni, "hanem tudom, hogy meg van az adósságom fizetve, mert itt van a kezemben a nyugta." Hasonló a helyzet a keresztyén emberrel is, akinek fontos azt tudni, hogy Istennek kegyelme folytán bünei meg vannak bocsátva, mert a Kálvária keresztyéje a nyugta, az írott bizonyítéka a megváltásnak.

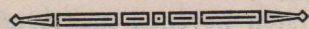
Az Evangélikus Rádió Program Augusztus 7-én kezdődik.

Dr. F. H. Knubelnek, az egyetemes egyház elnökének vezetése mellett Augusztus, Szeptember és Október hónapokban a National Broadcasting Company vonalán keresztül vasárnap d. u. evangélikus istentisztelet lesz hallható.

A Rádió-Istentisztelet ideje.

A rádió istentisztelet ideje 3.30 P. M. Eastern Daylight Saving Time, 2.30 Eastern Standard Time, 1.30 Central Time. A következő állomásokon keresztül lesz hallható az istentisztelet:

WEAF, New York, N.Y. WTAM, Cleveland, O.
 WEEL, Boston, Mass. WWJ, Detroit, Mich.
 WRC, Washington, D. C. WSAI, Cincinnati, O.
 WBEN, Buffalo, N. Y. CKGW, Toronto, Canada
 WCAE, Pittsburgh, Pa. WCIT, Hartford, Conn.

"Az az ember, aki csak azon törekszik, hogy egyedül magát tegye boldoggá, a lehetetlent akarja elérni. Önzés az igazi boldogságot lehetetlenné teszi."

MEGHIVÓ!

1932. július hó.

Nagytszeteletü Lelkész Ur! Nemes Gyülekezet! Tekintetes Elnökség!

A Windsori Ág. Hitv. Evangélikus Magyar Egyházközség f. évi július hó 31-ik napján ünnepélyes keretek között avatja fel ujonnan felépült templomát, iskolatermét és parókiáját.

Templomavatási ünnepünk azonban csak akkor lesz igazi örömnep, ha azon a napon velünk lesz az amerikai és canadai magyar evangélikus-ság képviselőiben **kivételesen nélkül** az egész magyar evangélikus lelkészkar, az evangélikus egyházak és egyesületek képviselői, a helybeli magyar egyházak delegátusai és felekezeti külföldiség nélkül a Windsor és környékbeli összmagyarság. Mi magyar szeretettel és tárt karokkal várjuk mindazokat, akik velünk együtt éreznek, bennünket szeretnek, tisztelnék és becsülnék. Aki távolmarad és nem akar velünk együtt ünnepelni azt sajnós, bárhogy is szeretnénk, de nem vallhatjuk édestestvérünknek. Jöjjön el tehát mindenki és legyen az első canadai magyar evangélikus templom avatóünnepélye egy meleg testvéri kézfogás, nemcsak az evangélikus magyarság, hanem az összmagyarság között.

A templomavatás napján három istentisztelet fogunk tartani még pedig a következő sorrendben: reggel 10 órakor magyar istentisztelet, délután 3 órakor német istentisztelet és este fél nyolc órakor angol istentisztelet. Szeretettel kérjük a lelkész urat, hogy jövetelüket idejében jelentsék be a helyi lelkésznél, hogy minden lelkész funkcionálhasson a templomavatási istentiszteletek alkalmával.

A vidéki lelkészeket és delegátusokat ittlétük alatt elszállásoljuk, de az utiköltségéről sajnós, sekinek sem gondoskodhatunk.

Magyar testvéri szeretettel hívjuk és várjuk különösen a hittestvéreket. A polgárlevéllel nem bíró amerikai magyar testvéreink határátlépését megkönnyíthetjük, illetve lehetővé tehetjük, ha a templomavatás előtt legalább egy héttel értesítést kapunk.

A mindenható Isten áldását esdve mindnyájukra szeretettel üdvözljük

A Windsori Evangélikus Egyház nevében:

Papp János László s. k. lelkész.
 Varga Sámuel s. k. pénztáros.

Pavlinyi János s. k. gondnok.

Medvegy András s. k. jegyző.

A lelkész címe: Rev. J. L. de Papp,
 1110 Banwell Ave.
 Windsor, Ont., Canada.

A FEGYVER.**Efezus 6:14—16.****Irta: Brachna Gábor.**

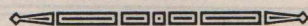
Egyházunk sorsát féltő keresztyén emberek sokszor felvetik azt a gondolatot, hogy a világ részéről jövő támadásokat, miért nem verjük mi is vissza hasonló fegyverekkel? A természeti ember tényleg nagyon is igazságosnak látná, ha azokkal szemben, akik szinte életünkre törnek, egyszer mi is ugyanazokkal a fegyverekkel a megtorlás mezejére lépnénk és egy erős összefogással megsemmisítenénk azokat, akik csak megrontói e világnak. Ennek azonban két hatalmas dolog állja útját. Az egyik az, hogy ha ki is lehetne válogatni a világ legnagyobb gonosztevőit — nem bűnösöket, mert senki sincs bűn nélkül közülünk — a bünt magát mégsem lehetne kiszorítani, mert annyira megromlottunk, hogy az emberiség fogalma már magában hordozza a bűnnek létezését is. A másik tiltó ok a bosszu fegyverének elvetésére az, hogy nekünk keresztyéneknek egy olyan Fővezérünk van, aki nem a bűnösök elvesztésére jött, hanem azok megmentésére.

Jézus Krisztus nem a bűnösök kiirtásával fogott e világ megváltásához, hanem könyörülő szeretettel hajolt a bűnösök meggyógyítására s amikor igazán nagy bűnösökkel találkozott, akkor azt a fegyvert használta, melyet nekünk is egyedüli hadakozó szerszámul hagyott hátra: a szeretetet. Jézus tanításának értelmében nekünk csak ezzel a fegyverrel szabad hadakoznunk. Ott, ahol kövel dobnak meg, ott viszonzásul kenyeret kell nyujtanunk. Ahol rágalmazások, ütések érnek, ott megbocsátással kell felelnünk. Ez a legnemesebb fegyver, értelmes keresztyén emberek ezt fel tudják fogni; bosszu helyett megbocsátó szeretet!

Nem jelenti ez azt, hogy a keresztyén ember valami tehetetlen, önérzet nélküli csupa vaj-ember, aki ezzel a megbocsátással egyenesen még talán a bünt is képes lenne pártfogolni. Egyáltalában nem. Ez azt jelenti, hogy a Krisztus szellemében élő ember tartózkodik a haragtól, nem gondol a bosszura s nem akarja kivenni Isten kezéből a büntetés jogát. Jézus azt mondta, hogy aki fegyvert fog, az fegyver által is fog elveszni, amiben csodálatos isteni igazság nyilvánul meg, mert az emberek bosszura emelkedő kezei önmaguknak biráivá válnak. Helyesen fogalmazta meg ezt a gondolatot az a közmondás, hogy aki másnak vermet ás, maga esik bele.

A mi hadakozó fegyverünk e világgal szemben a szeretet vert aranyából készül. Mi ezt nem

gyilkolásra kaptuk, hanem gyógyításra. Meg kell mutatnunk e világnak, hogy a szeretet olyan erőt jelent a mi életünkben, amelyik képes elmentálni minden bűnnel, minden kísértéssel, minden ördögi hatalommal. Ez előtt meghódol a szegény, a gazdag. Ezt a fegyvert szabad használnunk. Sőt, mivel fegyvert jelent a kezünkben, azért használnunk és forgatnunk kell. Élünk vele különösképpen akkor, amikor más vallásuak vagy politikai nézetű emberek ökolcsapásai és kicsinyhitű szavai hullnak felénk. De nincs más fegyverünk, ha a kommunizmus gyilkos kezét látnánk is életünkre lesni. Győzzük meg e világot keresztyén szelidséggel, szeretettel: ez a mi fegyverünk, amelybe erőt a Jézus Krisztuson keresztül a szeretetben örökkön élő és uralkodó Istenbe vetett hit ad.

A LUTHER SZÖVETSÉG WINDSORI GYÜLÉSÉNEK PROGRAMJA.

Délelőtt templomszentelési istentisztelet, gyónás és urvacsora.

Délután elnöki jelentések. Jegyzőkönyv felolvasása és a pénztárnoki jelentés. Előadások: 1. Az Evangélikus lelkész. Előadó: Ruzsa István. 2. Az Evangélikus Szentségek. Előadó: Ruzsa László. 3. Evangélikus Diakonisszák. Előadó: Zimmermann Rezső. 4. Evangélikus külmiszió. Előadó: Brachna Gábor.

A Belmisziói Bizottság jelentése.

Előadások: Evangélikus Történelem. Előadó: Becker Jakab. Az Evangélikus Sajtó. Előadó: Leffler Andor. Az Evangélikus Irodalom. Előadó: Dr. Stiegler Ernő. Evangélikus Művészet az Istentiszteletben. Előadó: Pottschacher István. Evangélikus Tudomány. Előadó: Ormai János.

Sajtó Bizottság jelentése.

Előadások. The United Lutheran Church and the Magyar Lutherans. Előadó: Dr. Tappert Ernő. A Hazai Egyház lelke. Előadás D. br. Radván-szky Albert kézírata alapján. Luther és a Luther Szövetség. Előadó: Papp János. Az Ágostai Hitvallás és a Luther Szövetség. Előadó: Szebik Károly. A Jog-Rend és a Luther Szövetség. Előadó: Szabó Sándor.

Az Alapszabály Bizottság jelentése.

Előadások. Az Evangélikus Gyülekezet. Előadó: Pölöskey Sándor. Az Evangélikus Oltár Egylet. Előadó: Szmódis István. A Vasárnapi Iskola. Előadó: Ruzsa Jenő. Az Evangélikus Ifjúság. Előadó: Tóth Mihály.

Biztosítási Bizottság jelentése.

Új Bizottságok kijelölése és megválasztása.

A jövő évi Luther Szövetség gyűlésének ideje és helye.

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

A LUTHERAN MONTHLY FOR THE HUNGARIAN
LUTHERANS OF AMERICA.

Issued Monthly.

Editor: Andor M. Leffler.

Published at 161 Hazelwood Ave. Pittsburgh, Pa.

SUBSCRIPTION: 1 DOLLAR A YEAR.

AZ ELLÖKÖTT HADIROKKANT.

Mit érdemelne az az éretlen suhanc, aki neki-
menne az utcán egy szegény féllábu hadirok-
kantnak s lelökné a járdáról az uttest köveire?
Megvetést, megvetést gonosz, gyalázatos csele-
kedetéért! S most hallgasd meg testvér, hogy
ugyanest tették az evangélikus magyar hadirok-
kanttal biborpalástos nagy urak, tették még
hozzá a "krisztusi szeretet" nevében.

Amikor megindultak 14-ben a harctérre vivő
virágos vonatok, senki se kérdezte, ki milyen
vallásu: elment panasztalan szívvvel az evangé-
likus legény is. Amikor ki kellett állni a kárpáti
tél gyilkos fagyában halálveszélyes vártákra, sen-
ki se kérdezte, ki milyen vallásu: becsülettel ott
állt és hűséggel szoritotta puskatusát az evangé-
likus honvéd is. Amikor rohamra szólt az ezred
trombitája, senki se kérdezte ki milyen vallásu:
indultak együtt s mentek egy sorban mind a ma-
gyar vitézek. Amikor gyilkos golyózapor ször-
nyű verése után ott maradtak tizen, százan, eze-
ren a magyar hősök, senki se kérdezte, közülük
ki milyen vallásu: úgy folyt egybe derék ma-
gyar szívük piros vére, mint közös edénybe csor-
gatott drága áldozat a haza oltárán. Amikor
mankót adtak a féllábusnak, keresztet ácsoltak az
elesettnek, senki se kérdezte, ki milyen vallásu:
a galíciai csendes erdők szélén, ha lát a vándor
korhadoszó fakeresztet, nem tudja evangélikus
vagy római vallásu sziv porlad-e alatta, csak el-
rebeg felette csendben egy imát; ha elkopog
melléte mankón egy béna hadfi, nem tudod
evangélikus, vagy római hitü-e, csak megsimoga-
tod szerető tekintettel halovány orcáját.

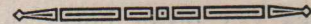
Ám amikor most május végének egyik vásár-
napján a Hadviseltek Országos Nemzeti Szövet-
sége hadirokkant zászlót avatott, — megkérdéz-

ték, ki milyen vallásu. A zászlót megáldatni csak
a római vallás templomába vitték el, ellenben
nem áldotta meg azt a két protestáns egyház.
Hiába volt minden tiltakozás, a közös vérről
szentelt magyar hadirokkant zászlóhoz nem áll-
hatott oda Raffay és Ravasz püspök, csak a Sza-
pucsek-ből lett esztergomi primás.

Evangélikus hadviselt, evangélikus hadirok-
kant testvér! ki ott küzdöttél egy sorban, egy-
forma hűséggel a többiekkel, aki oda tetted
fiatalságod erejét, egészséged pirosságát, talán fél-
karodat, vagy féllábadat a közös haza oltárára,
— nézd a hadviseltek hadirokkant zászlója alatt
neked nincs helyed. Ellökött téged onnét ugyan-
az a durva kéz, amely annak idején nem enged-
te, hogy a római egyház koszorút tegyen Kos-
suth apánk sirjára, csak azért, mert evangélikus
volt.

Kegyetlen, békebontó, rokkantbántó durva kéz!
Ismét megmutattad, hogy a gazdád lelkétől ide-
gen ennek a népnek lelke, jelleme, könnye, fáj-
dalma . . . .

"A Harangszó."

EGY CIKK, AMELY FÉLREÉRTÉSEKRE VEZETHET.

Az Amerikai Magyar Reformátusok Lapjának
az 1932. június 18-i számában egy cikk jelent
meg, mely bizonyos szempontból bővebb magya-
rázásra szolgál. A cikknek a címe "Evangélikus
és Református Egyház", a cikk írója Molnár
Miklós, a morgantowni református egyház érde-
mes gondnoka. A cikk beszél a fentebb nevezett
két keresztyén testületnek az esetleges egyesü-
léséről. A cikk írója csak egy dolgot felejtett el
— amely tény ezen cikknek tulajdonképpen oko-
zója — névleg azt, hogy mikor az **Evangélikus
Synod of North America** nevű keresztyén, de
semmi esetre sem az **Ágosta Hitvalláson** alapuló,
testület tagjait magyarul evangélikusoknak ne-
vezi el, elfeledte meg említeni, hogy ezen 'evan-
gélikus' elnevezés semmi tekintetben sem azo-
nos a Magyarországon népszerűen 'evangélikus'-
nak nevezett ágostai hitvallásu evangélikusok ne-
vével.

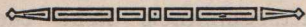
Ugyanis az Ág. Hitv. Ev. Egyházat itt Ameri-
kában Lutheran Church-nek hívják és jogosan
csakis a 'lutheran' vagy 'evangelical lutheran' ne-
vet lehet magyarra 'evangélikusnak' fordítani.
Az **Evangélikus Synod** semmi esetre sem azonos
a magyarországi evangélikus egyházzal s így né-
zetünk szerint helytelen minden magyarázat nél-
kül az Evangelical Synod tagjainak nevét ma-
gyarra evangélikusnak lefordítani.

Hittestvéreink figyelmét ezuttal is felhívjuk
erre a tényre s kérünk minden evangélikust, hogy

ne feledkezzen el arról, hogy az ágosta hitvallás tiszta és egyetlen képviselője itt Amerikában a Lutheran Church.

Mi hisszük azt is, hogy az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja egy pár sorban lesz szíves igazolni is a mi ezen méltányos felszólalásunkat.

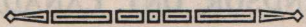
A Szerkesztő.

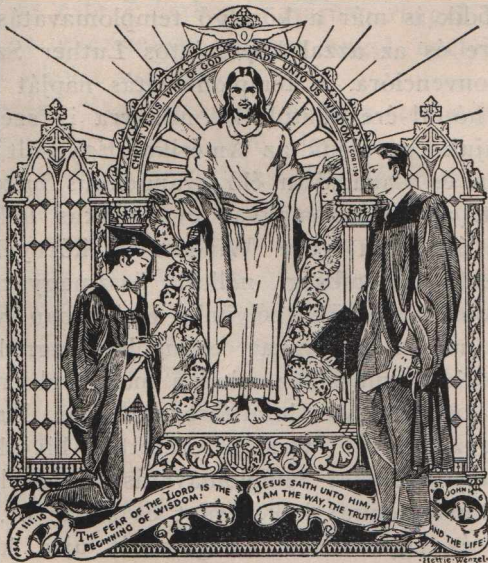
A BUFFALOI HITTESTVÉREK FIGYELMÉBE

Ez uttal is értesítjük a Buffalo és környéki előfizetőinket, hogy az ERŐS VÁR előfizetési árának begyűjtésére Borbély István testvérünket bizta meg az egyház lelkésze. Borbély testvér címe 50 Argus St. Buffalo, N. Y. Mikor Borbély testvért ez alkalommal is üdvözljük az ERŐS VÁR munkásai között, őt szeretettel ajánljuk a hittestvérek jóakarátába.

Leffler Andor, szerkesztő.

KIÁLTVÁNY AZ EVANGÉLIKUS IFJUSÁGHOZ!

A pittsburghi ág. hitv. ev. egyház ifjúsága június havi rendes gyűlésén egy rendkívül érdekes és heves vita est keretében megtárgyalta a magyar evangélikus fiatalságnak itt Amerikában való egyesülésének lehetőségét. A gyűlés határozatilag kimondta, hogy egy kiáltvány formájában fordul az összes Amerikában és Kanadában lévő magyar evangélikus egyházak Ifjusági Egyleteihez azon szerény kérelemmel, hogy vajjon hajlandók lennének-e az Amerikai Magyar Evangélikus fiatalság egyesítésével komolyan foglalkozni és ha igen, milyen formában és keretek között óhajtanák ezt az egyesülést létre hozni.

Azon Ifjusági Egyesületek, melyek ezen ügy

iránt komolyan érdeklődnek, szíveskedjenek a részletek megbeszélése végett az Ifjusági Egylet által külön erre a célra kinevezett levelező titkárhoz, Mr. Zoltán Molnár-hoz fordulni, kinek címe 136 Dengler St., Pittsburgh, Pa.

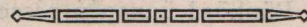
Ezen pár sort alázatos szeretettel ajánljuk a fiatal testvérek figyelmébe s imáinkban csak azt kérjük az Örökkévalótól, hogy mi is, mint fiatal ágai az Anyaszentegyháznak méltók lehessünk az örökségre, mely szent jussunk az evangélium tisztaságában.

A Pittsburghi Luther Márton Ifjusági Egylet nevében:

Testvéri üdvözlettel

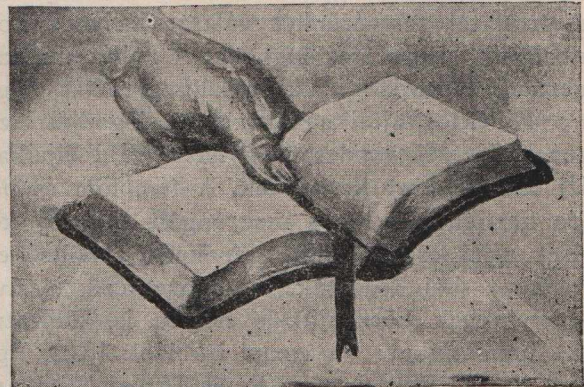
Molnár László,
elnök.

Molnár Zoltán,
levelező - titkár.

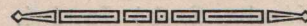

OLVASSÁTK A BIBLIÁT.

“Avagy nem tudjátok, hogy akik megkeresztelkedtünk a Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg? El lettünk temetve azért ő vele együtt a keresztség által a halálba, hogy

amiképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképen mi is új életben járunk. Mert ha az ő halálának hasonlósága szerint vele egyé lettünk, bizonyára a feltámasztásáé szerint is azok leszünk. Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ő vele megfeszítettett, hogy erőtlenné legyen a bűnök teste, hogy ez után ne szolgáljunk a bűnök. Mert aki meghalt az felszabadult a bűn alól. Hogy ha pedig meghaltunk Krisztussal hisszük, hogy élünk is ő vele.” Rom. 6:3—8.

Egy kritizáló nyelv sok barátságot megsemmisít. Nem jó túl okosnak lenni. Legyen bennünk egy kicsit több szeretet és egy kicsit kevesebb kritikus.

EGYHÁZI HIREK.

BUFFALO, N. Y.

Pünkösdi ünnepségünk. Lélekemelő s áhitattal teljes volt pünkösdi istentiszteletünk. Évek óta nem telt meg úgy kis templomunk, mint a múlt pünkösdi ünnepén. Az istentisztelet keretén belül konfirmáció is volt, mely után a következő ifjak járultak először az Urvacsorához: Ifj. Molnár János, Ifj. Szokody János, Ifj. Borbély István, Pölöskey István, Maglics Endre, Hegedüs Lajos, Paul Plache, Molnár Julia, Lillian Megyemore és Lukács Julia. Isten gazdag áldása legyen az ifjakon, hogy megújított hűség fogadásukat életük végéig betarthassák.

Keresztelés. Pünkösdi ünnepén részesült a szent kereszttségben Ifj. Szimeiszter Károly és neje szül. Pölöskey Julia első szülött fiacskája. A gyermek a kereszttségben Károly és Arthur nevet kapta. Keresztszülők Kálmán Lajos és neje, szül. Kóródy Etel voltak. Isten áldása legyen a gyermekeken s a szülőkön.

Uj kollektorunk. Egyháztanácsunk Borbély István presbiter testvérünket választotta meg kollektornak s megkérte, hogy ezt a nehéz munkát végezze. Ezuton is kérjük egyháztagsainkat, hogy ha a kollektor ajtaikon kopogtat, fogadják szívesen s fizessék rendesen egyháztagsági díjaikat.

Uj templomkert kerítésünk. A templom és parókia kertjének ócska s megrongált sodrony kerítését ujjal cseréltük ki. A kerítés költségeit közadakozásból fedeztük. A következő jószívű testvéreinknek köszönjük e helyen is áldozatukat s munkájukat: Vasárnapi iskolánk 18.00. Egy dolárt adtak: Rev. Ormay, Petes József, Dári Antalné, Lukács Józsefné, Özv. Tüskés Mihályné, Bognár Lajos, Id. Szokody Jánosné, Molnár Jolán, Tóth Lajosné, Kiss-Mózes Lajosné, Tylor s Dairy 2.50, Kovács János 2.00, Bacsó Györgyné 0.50, Szenfner Sebestyenné 0.50.

Strawberry Piknik. Nöegyletünk június hó 19-én, vasárnap d. u. Strawberry Short Cake pikniket rendezett saját pénztára javáa a templomkertben. A pikniken dolgoztak: Szenfner Sebestyenné elnöknő, Borbély Istvánné, Id. Szokody Jánosné. Adományaikkal a következők járultak a sikerhez: Taylor s Dairy, Özv. Molnár Károlyné, Szimeiszter Károly, Szabó Imréné, Tüskés Mihályné, Murányi Józsefné, Borbély Istvánné, Szenfner Sebestyenné, Mrs. Louis Taylor, Id. Szokody Jánosné. Ugy az adakozók, mint a szorgalmas munkások fogadják az egyház előljáróságának hálás köszönetét.

Uj borítékok. Uj egyháztagsági borítékjainkat kiosztottuk. Ezuton is szeretettel kérjük testvéreinket, hogy egyháztagsági díjaikat hozzák be hetenként **személyesen** a templomba s akár az egyház pénztárosának adják át, akár a perselybe tegyék. Ne maradjon el senki 2—3 hétnél tovább, mert egyházunknak fő jövedelmi forrása a tagsági díjak s ha azok nem folynak be rendesen, ugy kötelezettségeinknek nem tudunk eleget tenni.

Piknik az egyház javára. Julius hó 24-én nagyszabásu pikniket rendezünk egyházunk pénztára javára. A piknikre malacpecsenyét készítünk, melyet a mindig áldozatkész Vánkos család ajánldékoz. A kerti összejövetel a templom-kertben lesz s délután 2 órakor kezdődik. Egy adag malacpecsenye ára 35 cent lesz. Gyermekek 15 centet fizetnek. Ezuton szeretettel hívunk meg mindenkit piknikünkre.

WINDSOR, ONT. CANADA.

Templomavatási ünnepély. Uj templomunk, iskolánk és parókiánk immár teljesen elkészültek, ugy hogy a gyülekezet minden tagja nagyban készülődik is már a közelgő templomavatási ünnepélyre és az azzal kapcsolatos Luther Szövetségi konvencióra. A templomavatás napját f. évi július hó 31-ére tüztük ki, mikorra is szeretettel hívjuk és várjuk az Amerikai Egyesült Államokban és Canadában élő evangélikus hittestvéreinket, az összes magyar evangélikus lelkészetet és általában véve Windsor és környékének felekezeti külömbség nélkül összmagyarságát. Templomavatási ünnepélyünk elsősorban vörösbetűs ünnepe a magyar evangélikusságnak, de ugyanakkor ünnepe az minden magyarul érző és gondolkodó magyar honfitársunknak is. Ismételten igaz magyar vendégszeretettel hívjuk magyar testvéreinket templomavatási ünnepélyünkre. Az evangélikus lelkészetet és az az ev. egyházak és egyesületek delegátusait ujra kérjük, hogy részvételi szándékukat jelentsék be idejében az egyház lelkészenél, kinek címe a következő: Rev. J. L. dePapp, 1110 Banwell Ave., Windsor, Ontario, Canada. Amerikában élő testvéreink, ha nem is polgárok engedélyt kaphatnak a Canadába való ájtövetelre, ha jöveteli szándékukat néhány nappal a templom avatás előtt levélben bejelentik az egyház lelkészenek. Mindenkinek természetesen magával kell majd hoznia vagy amerikai polgárlevelét, vagy azt az utlevelet, mellyel az óhazából ide kijött. Részletesebb inormációt az egyház lelkésze az érdeklődőknek bármikor szívesen ad.

Magyar iskola a nyári hónapok alatt. Julius 4-től kezdődőleg minden hétköznap délután fél

kettőtől fél négyig a Banwell és Elsmere uccák sarkán lévő iskolahelyiségünkben iskolaköteles gyermekek részére magyar iskolát tartunk. A nyári iskola vezetője ezévbén a Magyarországról nemrég ideérkezett Horváth Lászlóné, sz. Lászlóffy Olga okleveles tanítónő lesz, ki lelkesedéssel és odaadással vállalta el ezen hazafias munka végzését. Iskolánk nem felekezeti jellegű és ezért minden magyar szülő gyermekét felekezeti külfölség nélkül felkérünk, hogy küldje el gyermekét a magyar iskolába. Egyházunk iskolahelyiségét ingyenesen bocsájtotta a magyar iskola rendelkezésére. A gyermekek magyar írás, olvasás és népdalok tanításán kívül másra egyelőre nem lesznek oktattva. A vallás-oktatást a magyar iskolától teljesen különválasztottuk és oda csak azon gyermekek jöhetnek, akik egyházunkhoz tartoznak. A tandíj a nehéz gazdasági viszonyokra tekintettel egyelőre havi 25 cent. Munkánküli szülők gyermekei, kik nem képesek még ezen csekély összeget sem kifizetni, a tandíj fizetése alól felmentetnek.

Istentiszteletek: Uj templomunkban minden vasárnap két istentiszteletet tartunk: d. e. fél 11 órakor és este 7 órakor. Vasárnap reggel fél 10 órakor a gyermekek részére angol nyelvű vasárnapi iskolát tartunk.

Temetés. Nagy részvét mellett temettük el egyházunk egy igen buzgó alapító tagját, a gömörmegyei Husszuszó községből származó Varga Béla testvérünket. Az özvegyen és három árván kívül nagyszámu rokonság gyászolja az elhunytat úgy itt, mint az óhazában. Temetése f. évi június 20-án ment végbe, melyen a windsori és detroiti magyarság nagyszámmal vett részt. A temetési szertartást az egyház lelkésze végezte, míg a halottas háznál imát mondott a detroiti ev. lelkész. Az énekkar Freund Péter kántor vezetése mellett egyházi énekeket adott elő. Isten adjon nyugodalmat elköltözött testvérünknek.

Esketés. Június 27-én esküdtek egymásnak örök hűséget Singer Lajos és Breuer Anna windsori lakosok. A házasságszerző Isten áldását esdjük az új hitvestársakra.

Adományok templomalapunk javára. A vidéki ev. egyházközségektől eddig a következő adományokat kaptuk: Bridgeporti magyar ev. egyház \$5.00, Perth Amboy-i magyar ev. egyház \$7.00, Kitcheneri magyar ev. egyház lelkészének gyűjtése \$15.50. Hisszük, hogy a többi ev. egyházközségek is felbuzdulnak e példákön.

Természetbeni adományok. Temessi István egyháztagunk egy használt orgonát és a Chubb-féle temetkezési intézet egy hangverseny zongorát

ajándékoztak egyházunknak. A helybeli C. H. Smith-féle áruház elnökétől egy angol zászlót, míg a helybeli gázgyár vezérigazgatójától egy gázkályhát kapott gyülekezetünk ajándékba. A nemesszivü adakozóknak ezuton is hálás köszönetünket tolmácsoljuk.

PITTSBURGH, PA.

Nyári iskolánk július 5-én vette kezdetét. A tanítás három helyen folyik; az egyház iskolatermében, a South Side-on, Simon József testvér otthonában és a North Side-on a független Dalkör Chestnut Street-i helyiségében. Mindhárom helyen a gyermekek szorgalmasan járnak. Buzdítjuk a szülőket arra, hogy ne hanyagolják el a gyermekeknek magyar és vallásos nevelését. A tanítás ingyenes, tekintettel a gazdasági helyzetre. Minden magyar gyermeket szívesen látunk mindhárom iskolánkban.

A Tabitha Kör mult gyűlése Nagy Béla és neje otthonában volt megtartva, mely alkalommal a lelkész az Ur Szent Vacsorájára való előkészülettől tartott előadást. A kör legközelebbi gyűlése a lelkész otthonában lesz megtartva.

Az Evangélikus Oltár Egylet ezuttal is szeretettel hívja fel a figyelmét a tagságnak arra, hogy a három hónapi határidő e hónapban letelik a haláleseti illetékek megfizetésére. Kérnénk minden testvért arra, hogy ha még nem fizette be az egy dollár haláleseti illetéket, azt haladéktalanul tegye meg.

Az Ifjusági Egylet ezen a nyáron nem fog szünetelni, mert a havi gyűléseket rendszeresen meg fogják tartani. A legközelebbi gyűlésen folytatólagos előadás lesz Luther Márton életéről.

A Vasárnapi Iskola a nyári hónapok alatt szünetelni fog. Ezuttal is hálás köszönetünket fejezzük ki Kozma Margitnak és Turcsányi Gyulának azért a lelkes és odaadó munkáért, melyet az elmúlt esztendőben végeztek.

BRIDGEPORT, CONN.

A Perth Amboy-i gyülekezet meleg üdvözlét tolmácsolja a lelkész az egyház tagjainak azon alkalomból, hogy az egyház lelkésze Blaticzky Jenő vendég lelkésszel egyben ott istentiszteletet tartott.

Nagy örömeinkre szolgál az a tény, hogy a vasárnapi iskola olyan szépen halad. A mult hónapban Németh Lajost kérte fel az iskola vezetősége egy újabb csoport vezetésére. Hisszük, hogy mindig jobban és jobban fogja úgy a szülőket, mint a gyermekeket érdekelni ez a nemes munka.

**DETROITI, MICHIGANI, MAGYAR ÁG. HITVALLÁSU
EVANGÉLIKUS (LUTHERÁNUS) FÉRFI ÉS NŐI
BETEGSEGÉLYZŐ ÉS TEMETKEZÉSI EGYLET**

Alakult 1906 Szeptember 24-én.

Gyűléseit tartja minden hó második vasárnapján az evangélikus iskola helyiségében: Thaddeus és Sloan St. sarkán délután 2 órakor.

Az egylet tagja lehet 16 évtől 50 éves korig minden lutheránus vallású férfi és nő, vagy vegyes házasságban élők, ha az egyik fél lutheránus és tagja az egyletnek.

Havi díj 80 cent, melynek ellenében fizet összesen 500 dollár betegsegélyt; halálozás esetén 100 dollár temetési költséget és annyi haláleseti dollárt, ahány tagja van az egyletnek.

Elnök: Koncz János, 406 So. Harbaugh Street, Detroit, Mich.; alelnök: Therry Laojs; jegyző: Mező János; pénztárnok: Tóth István, 8100 South Street, Detroit, Mich.; levelező titkár: Nagy István, 66- Schroeder Ave., akihez minden az egyletet érdeklő levél és megkeresés küldendő; valamint minden betegsegélyre szóló bizonyítványt, a rendes havi gyűlés előtt 3 nappal kézbesíteni kell a pontos kiszámítás miatt; házkezelő: Sofranko András; ajtóőr: Bedők János; pénztári ellenőr: Garab János; titkári ellenőr: Orbán Sándor; számvizsgálók: Mlógör Sándor és Blatnik Lajos; bizátsági férfiak (trustees): Blatnik István, Németh Kálmán és Bertalan János; férfi beteglátogató: Fejes József, 1135 So. Beatrice Street, Detroit, Mich.; női beteglátogató: özv. Csapó Károlyné, 738 Cotterell Street.

Egyleti orvos: Dr. M. E. Kohn, 8100 West Jefferson Ave., Detroit, Mich. — Telefon: Vinwood 2-1890.

Első fiók New Brunswick, N. J. Levelező titkár: Mihály Pál, 214 Hamilton St.

Második fiók Perth Amboy, N. J. Levelező titkár: Küzma János, 1011 State St.

Harmadik fiók Windber, Pa. Levelező titkár: Kan-kula János, 642 Railroad St.

Negyedik fiók Buffalo, N. Y. Levelező titkár: Zatykó János, 167 Esser Ave.

Ötödik csoport Windsor, Ont. Canada. Levelező titkár: Lehoczky István, 1560 Marenntette St.

Hatodik csoport Montreal, Quebec Canada. Levelező titkár: Hegedüs Sándor, 2051 St. Christophe Str.

**A CLEVELANDI LUTHER MÁRTON B. S.
ÉS TEMPLOM EGYLET.**

Alakult 1912 December 1-én.

Az Egylet gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján az Evangélikus Egyház iskola termében.

Elnök Bendes Zsigmond. Alelnök Dombi László. Jegyző Péntek Pál, 2779 East 124th St. Cleveland, Ohio. Pénztárnok Kozsár János. Pénztári titkár Balogh Ferenc. Ellenőrök Borbély Sándor, Trenka László és Bence Mihály. Számvizsgálók Varga István, Paulovics Károly és Nyári Márton. Házkezelő Bendes József. Zászló vivők Babinyecz Pál és Kovács Mihály. Hivatalos orvos Dr. Börm János

A CLEVELANDI ÁG. HITV. EV. OLTÁR EGYESÜLET

Alakult 1907 október 21-én.

Tisztikar az 1932-ik évre: elnök Nyári Mártonné, jegyző Dombi Lászlóné, 2957 East 115th St., pénztárnok Paulovics Károlyné, pénztári titkár Bors Károlyné, ellenőrök és számvizsgálók Bendes Lajosné és Varga Istvánné.

Az egyesület vagyona: 1,257.08 dollár. Havidíj 10 cent személyenkint.

Az egylet gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján.

**Detroit, Michigani Magyar Ág. Hitvallású Evangélikus (Lutheránus)
Férfi és Női Betegsegélyző és Temetkezési Egylet.**

FELHIVÁS

AZ AMERIKAI ÖSSZMAGYAR LUTHERÁNUSSÁGHOZ!

A detroiti Első Magyar Lutheránus Férfi és Női Betegsegélyző Egylet, mely Amerikának egyben legnagyobb magyar lutheránus egylete, tagszaporításcéljából

**1932 július hó végéig beállási díj nélkül vesz fel új tagokat
16 évtől 50 éves korig.**

Tagjai részére fizet 500 dollár betegsegélyt 80 cent havi díj ellenében, elhalálozás esetén 100 dollár temetési költséget s annyi haláleseti dollárt, ahány tagja van az egyletnek.

Az egyletnek van négy működő fiókja, ezek: New Brunswick, N. J.; Perth Amboy, N. J.; Buffalo, N. Y.; Windber, Pa. és két csoportja — Windsor, Ont. és Montreal, Queb. Canada.

Nagy István, levelező titkár,

661 Schroeder Avenue,

Detroit, Michigan.